

SZKOŁA GŁÓWNA GOSPODARSTWA WIEJSKIEGO W WARSZAWIE
WYDZIAŁ NAUK O ŻYWIENIU CZŁOWIEKA I KONSUMPCJI

Uchwała nr 12/2015
Rady Wydziału Nauk o Żywieniu Człowieka i Konsumpcji
z dnia 22 kwietnia 2015 r.

w sprawie nadania stopnia naukowego doktora habilitowanego
nauk rolniczych w dyscyplinie technologia żywności i żywienia
dr inż. Marii Jeznach

Na podstawie art. 18 pkt. 1 oraz art. 18a ust. 11 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. z 2003 r., Nr 65, poz. 595. z późn. zm.) w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 18 marca 2011 r. (Dz. z 2011 r., Nr 84, poz. 455) Rada Wydziału Nauk o Żywieniu Człowieka i Konsumpcji Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, po zapoznaniu się z uchwałą Komisji Habilitacyjnej powołanej w dniu 12 stycznia 2015 r. przez Centralną Komisję do Spraw Stopni i Tytułów, nadaje **dr inż. Marii Jeznach** stopień naukowy doktora habilitowanego nauk rolniczych w dyscyplinie technologia żywności i żywienia.

Wynik głosowania: na 33 osoby uprawnione do głosowania, obecnych 27 osób, oddano 27 głosów ważnych, w tym: 26 „tak” i 1 „wstrzymujący się”.

DZIEKAN
Wydziału Nauk o Żywieniu Człowieka
i Konsumpcji

/ Prof. dr hab. Krystyna Gutkowska /

Załącznik nr 1

Uzasadnienie pozytywnej opinii wniosku o nadanie dr inż. Marii Jeznach stopnia doktora habilitowanego nauk rolniczych w dyscyplinie technologii żywności i żywienia

Doktor inż. Maria Jeznach ukończyła studia magisterskie na Wydziale Ekonomiczno-Rolniczym Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie w roku 1976. Od roku 1978 została pracownikiem Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, początkowo w Zakładzie Przyzakoładowej i Działkowej Produkcji Żywności, a w chwili obecnej w Katedrze Organizacji i Ekonomiki Konsumpcji na Wydziale Nauk o Żywieniu Człowieka i Konsumpcji. Kolejno pracowała na stanowiskach asystenta, starszego asystenta, adiunkta, a w chwili obecnej jest na stanowisku starszego wykładowcy. W roku 1989 otrzymała tytuł doktora nauk rolniczych po pozytywnej obronie rozprawy pt. "Efektywność energetyczna produkcji rolniczej wybranych gospodarstw indywidualnych (przed i po modernizacji)". Promotorem pracy był dr hab. Kazimierz Miękus.

Zainteresowania naukowe dr inż. Marii Jeznach dotyczą zagadnień związanych z szeroko pojętą postawą konsumenta, jego decyzjami w dziedzinie wyboru określonej żywności. Cechą wyróżniająca sylwetkę Habilitantki jest ciągle podnoszenie kwalifikacji i umiejętności o czym świadczą liczne staże, szkolenia, kursy, wyjazdy studyjne i stypendialne. W sposób trwały ukierunkowały one jej zainteresowania badawcze i dydaktyczne oraz skutkowały rozszerzeniem jej profilu zawodowego o obszar nauk rolniczych w dziedzinie technologii żywności i żywienia. Warto podkreślić, że zainteresowania te wkomponowują się w rynkową rzeczywistość gospodarczą łączącą interesy producenta żywności działającego w zmiennym, konkurencyjnym otoczeniu z wymaganiami coraz bardziej wyedukowanego i świadomego swoich potrzeb konsumenta.

Podstawą ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego nauk rolniczych w dyscyplinie technologii żywności i żywienia stanowi monografia pt. "Jakość żywności i jej wyróżniki w ocenie konsumentów". Wydano ją w serii „Rozprawy Naukowe i Monografie” przez Wydawnictwo SGGW. Praca liczy sobie 124 strony, w tym 52 tabele i 32 rysunki oraz bibliografię liczącą 205 pozycji, jak też aneks. Pozostały dorobek naukowy Habilitantki jest pokaźny i obejmuje 131 opublikowanych prac, w tym 6 prac to publikacje oryginalne wyróżnione w bazie *Journal Citation Reports* (JCR), 47 publikacji oryginalnych w recenzowanych czasopismach, 9 monografii (w tym 6 monografii jest pod redakcją kandydatki), 40 publikacji oryginalnych w monografiach naukowych, 29 publikacji

przeładowych w monografiach naukowych. Łączna suma punktów za Jej dorobek naukowy wyniosła 550. Sumaryczny wskaźnik IF według listy *Journal Citation Reports* (JCR) zgodnie z rokiem opublikowania wyniósł 2,255 i jest znacznie wyższy niż podaje sama Kandydatka (0,1771). Liczba cytowań zgodna z *Web of Sciences* (na dzień 10 marca 2015 roku) wynosi 6, zaś Indeks Hirscha 1. Prace oryginalne Habilitantki zostały opublikowane w takich czasopismach jak: *An Exploratory Study in Poland*, *Acta Alimentaria*, *Journal of Food Agriculture and Environment*, *Journal of Apicultural Science*, *Veterinarija IR Zootechnika* (*Vet Med Zoot*), *Żywność. Nauka, Technologia, Jakość*. Są to prace zespołowe, w których udział Habilitantki wynosi od 20% do 35%. Jednakże warto podkreślić, że cztery z tych artykułów powstały w wyniku współpracy z autorami wywodzącymi się z akademickich ośrodków zagranicznych, co świadczy o umiejętnościach Habilitantki w organizacji współpracy międzynarodowej i zespołowej. Część dorobku publikacyjnego dr inż. Marii Jeznach stanowią czasopisma z listy MNiSW – części B, takich m.in. jak: *Roczniki Naukowe SERIA*, *Handel Wewnętrzny*, *Zagadnienia Ekonomiki Rolnej*, *Żywnienie Człowieka i Metabolizm*.

W opinii dr hab. Ireny Ozimek, prof. SGGW Habilitantka w sposób umiejętny i wyważony postawiła hipotezę główną oraz 3 hipotezy szczegółowe rozprawy stanowiącej podstawę Jej habilitacji. Warto podkreślić, iż w opinii Recenzenta badania empiryczne opisane w monografii przeprowadzono na licznej grupie respondentów (1000 osób) w roku 2011. Dzięki umiejętnie przeprowadzonym badaniom została potwierdzona hipoteza główna rozprawy, bowiem dowiedziono, że jakość żywności postrzegana jest przez konsumentów jako zespół cech, chociaż ich ważność była zróżnicowana w zależności od rodzaju wybieranego przez konsumentów produktu oraz cech socjodemograficznych konsumentów. Pani dr hab. Irena Ozimek podkreśliła, że bardzo cennym walorem poznawczym pracy Habilitantki jest wielowymiarowa analiza danych doświadczalnych, do których opisu użyto różnych metod gradacyjnych. Niezmiernie interesujący wydaje się fakt, że do chwili obecnej takie metody nie były wykorzystywane w badaniach konsumenckich, a zastosowanie ich w monografii Kandydatki dowodzi, że mogą być z powodzeniem stosowane. Pozwalają one na ujęcie wyników w sposób bardziej kompleksowy oraz przedstawiają wielowątkowość badanego materiału empirycznego. Pani dr hab. Irena Ozimek, prof. SGGW, podkreśla w swojej opinii, że Autorka pracy reprezentuje bardzo oryginalne podejście badawcze do rozwiązywanego problemu, jednak wyraża też pewne wątpliwości, a między innymi dyskusyjne wydaje się wyodrębnienie kilkunastostronicowego rozdziału nr 4 (monografii) dotyczącego oceny

korzyści zdrowotnych ze spożywania określonych produktów żywnościowych. W opinii Recenzenta, te aspekty można było umieścić już w rozdziale nr 3. Kolejnym niedociągnięciem Habilitantki jest zbyt niski udział piśmiennictwa z ostatniego okresu oraz niska liczba pozycji literatury, z grupy reprezentujących oryginalne publikacje recenzowane. Drobnie niedociągnięcia dotyczą również rozdziału „Materiał i metody badań”, a także rozdziału „Podsumowanie i wnioski”, w którym zamieszczono fragmenty dyskusji z pracami innych autorów. Jednak w podsumowaniu pani dr hab. Irena Ozimek, prof. SGGW stwierdza, że pomimo drobnych uchybień, publikacja „Jakość żywności i jej wyróżniki w ocenie konsumentów” posiada dużą wartość poznawczą i użyteczną oraz wnosi znaczący wkład do wiedzy o zachowaniach konsumenta w trakcie dokonywania wyboru zakupu określonej żywności.

W opinii dr hab. Ireny Ozimek, prof. SGGW bardzo ważnym obszarem działalności Habilitantki jest jej aktywność w pozyskiwaniu oraz kierowaniu, a także aktywnym działaniu w licznych (11) projektach badawczych, w tym 7 o randze międzynarodowej i 4 krajowych. Niezmiernie ważne jest, w opinii Recenzentki, uczestnictwo dr inż. Marii Jeznach w licznych sympozjach i konferencjach naukowych, co zostało ujęte w dokumentacji. Kandydatka uczestniczyła w 41 konferencjach naukowych w tym w 8 zagranicznych. Zgromadzona i przedstawiona przez Habilitantkę dokumentacja potwierdza, że odbyła ona wiele naukowych staży zagranicznych oraz uczestniczyła aktywnie w programach ERASMUS na Litwie. Jej współpraca naukowa i badawczo-rozwojowa znalazła uznanie na poziomie międzynarodowym. W podsumowaniu działalności naukowej pani dr hab. Irena Ozimek podkreśla ogromne zaangażowanie Kandydatki, jej aktywność w obszarach współpracy międzynarodowej.

Również w obszarze dydaktyki, Habilitantka została oceniona bardzo pozytywnie. Jej działalność dydaktyczna zaowocowała promotorstwem aż 93 prac magisterskich, 39 prac inżynierskich, 10 prac licencjackich oraz 35 prac na studiach podyplomowych (z SGGW i innych Uczelni). W podsumowaniu działalności dydaktycznej na szczególne podkreślenie zasługuje fakt, iż Habilitantka prowadzi liczne wykłady i ćwiczenia realizowane na macierzystym i innych wydziałach SGGW.

Wniosek końcowy postawiony przez dr hab. Irena Ozimek, prof. SGGW wskazuje, iż Habilitantka posiada w pełni ukształtowane i udokumentowane zainteresowania naukowe, a jej dorobek publikacyjny został oceniony jako wystarczający do ubiegania się o uzyskanie stopnia doktora habilitowanego.

W swojej opinii prof. dr hab. Lidii Wądołowska wskazała, że monografia przedstawiona jako podstawa do ubiegania się o nadanie tytułu doktora habilitowanego nie spełnia wymogów. Układ pracy jest niezgodny z przyjętym schematem prezentacji, a kolejne rozdziały nie tworzą logicznego układu. Pani prof. dr hab. Lidia Wądołowska uważa, że postawione przez Habilitantkę hipoteza główna oraz hipotezy szczegółowe nie mają znamion nowości i nie przyczyniają się do poznania nowych aspektów w tym obszarze. Również zakres pracy nie został precyzyjnie ustalony i określony przez Kandydatkę. W rozdziale „Materiał i Metody badań” nie podano szczegółowych danych dotyczących doboru próby, więc nie można zweryfikować, czy była ona wystarczająco reprezentatywna. Dużą słabością, w opinii Recenzenta jest zbyt ogólny i niespójny opis koncepcji pracy. Kluczowym mankamentem prezentowanej monografii jest brak spójności rozdziałów w pracy lub styl w jakim omówiono prezentowaną problematykę został źle dobrany do sytuacji. Jednocześnie układ prezentowanych wyników jest niewystarczający i wprowadza czytelnika w zamęt. Pomimo tych niedociągnięć, warto zwrócić uwagę, że zastosowana metoda analizy (gradacyjna metoda skupień) jest bardzo wartościowym narzędziem zastosowanym przez Habilitantkę w prezentowanej pracy. Chociaż z drugiej strony nie przeprowadzono wspólnej dyskusji wyników obu rodzajów analiz (metody gradacyjnej i metody rozkładu), jak też nie skomentowano różnic w wynikach uzyskanych tymi metodami. W opinii prof. dr hab. Lidii Wądołowskiej taka postawa Habilitantki świadczy o braku wnikliwości, która powinna cechować dojrzałego badacza. Kolejne rozdziały Monografii: „Dyskusja i omówienie wyników” zostały napisane razem, co sprawiło wrażenie niekompletności i fragmentarycznego ujęcia omawianej problematyki. Dużym niedociągnięciem jest umieszczenie w rozdziale „Podsumowanie i wnioski” cytacji z piśmiennictwa i fragmentów dyskusji z innymi pozycjami z literatury. W podsumowaniu prof. dr hab. Lidia Wądołowska stwierdziła, że przedstawiona monografia reprezentuje dość niski poziom naukowy i nie pozwala zweryfikować umiejętności naukowych i metodycznych Habilitantki.

Ocena pozostałego dorobku dr inż. Marii Jeznach wypadła bardzo dobrze. Wskazane przez Kandydatkę obszary zainteresowań i nurty badań są ze sobą wzajemnie powiązane i stanowią szeroki, ale bardzo spójny obszar zainteresowań. Pierwszy z nich dotyczy technologicznych aspektów wpływających na jakość żywności oraz wyborów rynkowych konsumentów żywności i ich decyzji nabywczych. Drugi, niezmiernie ważny obszar badawczy obejmował innowacyjność produktową branży spożywczej. Badania i publikacje prezentowane w tym zakresie tematycznym odznaczały się dużym utylitaryzmem i wysokimi walorami

aplikacyjnymi. Bardzo ciekawym i wartościowym wynikiem tych działań jest wykazanie zmian w reakcji konsumenta w stosunku do żywności funkcjonalnej. Ostatni bardzo ważny obszar działalności naukowej Habilitantki obejmuje znaczenie działań marketingowych w procesie akceptacji produktu spożywczego i kreowaniu różnorodnych potrzeb konsumenta. Jednak w kilku pracach wątpliwość budzi % udział Habilitantki, szczególnie w pracach 2-3 autorskich.

W podsumowaniu pozostałej działalności naukowej Habilitantki prof. dr hab. Lidia Wądołowska wykazała, że wykazuje Ona dobrą aktywność naukową z wyraźną przewagą aktywności ukierunkowaną na zdobywanie środków finansowych na realizację badań i projektów naukowych. Aktywność publikacyjna Kandydatki została oceniona jako słaba lecz wystarczająca. Bardzo wysoko została oceniona działalność międzynarodowa i organizacyjna pani dr inż. Marii Jeznach, jak też uczestnictwo w konferencjach i sympozjach naukowych. Efektem aktywności dydaktycznej Kandydatki jest pokaźne grono wypromowanych dyplomantów oraz liczne przedmioty dydaktyczne prowadzone na Wydziale i Studium Podyplomowym „Żywnienie Człowieka i Gastronomia”.

Wniosek końcowy postawiony przez prof. dr hab. Lidię Wądołowską wskazuje, że poziom prezentowanej monografii jest niski i nie rozwiązano w nim nowego problemu naukowego, również zestaw badawczy podjęty i zaprezentowany przez Habilitantkę był na dość niskim poziomie. Dlatego rozprawa ta nie wnosi nowych elementów do rozwoju wiedzy z zakresu nauki o żywieniu człowieka i konsumpcji. Pomimo, że pozostały dorobek publikacyjny oraz dydaktyczno-organizacyjny Habilitantki został oceniony jako wystarczający to jednak nie spełnia ona wymogów do ubiegania się o uzyskanie stopnia doktora habilitowanego.

Prof. dr hab. Bożena Gulbicka w swojej recenzji zwraca szczególną uwagę na ogromną ważność tematyki, którą przedstawiła Habilitantka w swoim podstawowym osiągnięciu naukowym. Badania dotyczące zachowań konsumentów na rynku żywności rozwijają się bardzo dynamicznie i ciągły ich monitoring oraz obserwowanie zmian zachodzących jest bardzo istotne dla rozwoju nauk o żywności i żywieniu. W opinii Recenzenta Habilitantka w bardzo przejrzysty sposób udowodniła postawioną hipotezę główną, że jakość żywności postrzegana przez konsumentów stanowi zespół cech, przy czym ich ważność była zróżnicowana w zależności od rodzaju produktu oraz cech socjodemograficznych konsumentów. Habilitantka udowodniła też wszystkie hipotezy szczegółowe pracy, w których stwierdziła, że dominującym wyróżnikiem jakości dla większości badanych produktów żywnościowych była ich świeżość. Inny badany czynnik, a mianowicie cena, była ważnym

wyróżnikiem jakości, ale tylko dla grupy konsumentów będących w gorszej sytuacji ekonomicznej. Najważniejszym elementem wynikającym z pracy jest interpretacja badań własnych potwierdzająca słuszność przyjętej tezy, że jakość produktu żywnościowego jest wieloelementowym zbiorem oczekiwań konsumentów wobec żywności. Są one kształtowane przez dotychczasowe doświadczenia, oraz wyobrażenia konsumenta dotyczące konkretnych jej rodzajów. Profesor dr hab. Bożena Gulbicka podkreśliła, że recenzowana rozprawa habilitacyjna wpisuje się w ważny nurt badań nad jakością żywności. Warto zwrócić uwagę na walory poznawcze pracy przejawiające się w uporządkowaniu pojęć dotyczących między innymi jakości żywności i zastosowaniu w pracy metody gradacyjnej w badaniach konsumenckich. Zastosowanie metody gradacyjnej przez Habilitantkę jest bardzo mocną stroną pracy, wprowadza element innowacyjności, gdyż nigdy wcześniej metoda ta nie była użyta w badaniach konsumenckich. W przyszłości może być użyta do podobnych ocen przez producentów żywności, co dowodzi dużego utylitaryzmu prezentowanej pracy. Drobnymi mankamentami prezentowanej monografii jest zbyt powierzchowne przedstawienie problemów dotyczących zagrożeń bezpieczeństwa żywności, które na ogół nie są widoczne dla konsumenta. W ocenie pozostałego, bardzo rozległego dorobku naukowego Habilitantki wyodrębniono cztery nurty tematyczne dotyczące głównie określenia wpływu różnych czynników warunkujących wybór produktów żywnościowych ze szczególnym uwzględnieniem ich jakości i bezpieczeństwa. Jak też zastosowania różnych innowacji technologicznych przez firmy produkcyjne w celu zwiększenia konkurencyjności i akceptowalności nowych produktów przez ich odbiorcę, czyli konsumenta. Kolejnym obszarem zainteresowań Habilitantki były systemy i standardy zarządzania jakością i bezpieczeństwem produktów spożywczych służące zarówno producentom, jak i konsumentom żywności. Ostatnim zakresem działania Habilitantki są marketingowe uwarunkowania zachowań nabywczych konsumentów na rynku żywności. Wszystkie cztery obszary badań są bardzo rozległe i wnoszą wiele istotnych informacji w rozwój nauk o żywności i żywieniu. Prof. dr hab. Bożena Gulbicka podkreśla z całą stanowczością bardzo wysoki poziom naukowy opublikowanych prac z dorobku dr inż. Marii Jeznach, ich kompleksowość, utylitaryzm oraz aktualność. Stanowią one bardzo znaczący wkład do nauki i praktyki. Warto zwrócić uwagę, że Habilitantka w sposób bardzo operatywny potrafi zdobywać środki finansowe na prowadzenie badań oraz pozyskiwać i kontynuować cenną współpracę pomiędzy ośrodkami krajowymi i zagranicznymi. Wyniki otrzymanych badań były na bieżąco prezentowane na licznych konferencjach i sympozjach naukowych (krajowych i zagranicznych). O wartości naukowej badań prowadzonych przez Habilitantkę

mogą świadczyć liczne nagrody i odznaczenia. W swoim dorobku dr inż. Maria Jeznach przedstawiła niezbiecie, że potrafi łączyć elementy nauki z praktyką, o czym świadczą liczne współprace z organizacjami konsumenckimi i producentami żywności.

Przewodniczący Komisji

Prof. dr hab. Zdzisław Targoński

Sekretarz Komisji

Dr hab. Ewelina Hallmann